

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examiner. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examiner past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examiner ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommitteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommitteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het bij de toets behorende correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden met inachtneming van het correctievoorschrift toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB1 Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.
- NB2 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld via Examenblad.nl verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

NB

Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.

Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift te laat zou komen.

In dat geval houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 46 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen is de volgende vakspecifieke regel vastgesteld:

Voor rekenfouten worden geen punten afgetrokken.

Wanneer echter de kandidaat bij een berekening kennelijk verzuimd heeft door schatting controle op het antwoord uit te oefenen, wordt voor deze fouten één scorepunt afgetrokken tot een maximum van twee scorepunten voor het geheel van de open vragen.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Hennep als vezel!

1 maximumscore 1

voorbeeld van een juist antwoord:

Kosten die verband houden met transport.

2 D

3 maximumscore 2

voorbeelden van juiste redenen:

- Duurzamer produceren kan leiden tot kostenvoordelen.
- Duurzaamheid kan ingezet worden bij de marketing.
- De consument vraagt om duurzamer productie.
- De overheid heeft (subsidie)regels opgesteld om duurzaamheid te bevorderen.

per juist antwoord

1

4 maximumscore 2

voorbeelden van juiste kosten:

kosten vanwege:

- onderhoud
- afschrijving
- reparatie
- energie
- rente

per juist antwoord

1

5 maximumscore 1

voorbeeld van een juiste berekening:

$$(\text{€ } 80 / 2) \times 3 = \text{€ } 120$$

6 maximumscore 1

voorbeeld van een juiste uitleg:

(De kwaliteit van hennep is beter dan van katoen.) Een kledingstuk gemaakt van hennepvezel gaat langer mee, waardoor uiteindelijk een kledingstuk gemaakt van katoen duurder is dan een kledingstuk gemaakt van hennepvezel.

Vraag	Antwoord	Scores
7	maximumscore 2 (1) toeneemt (2) stijgen (3) dalen	
	indien drie juist	2
	indien twee juist	1
	indien één of geen juist	0
8	maximumscore 1 voorbeeld van een juiste reden: De consument is veel gevoeliger geworden voor duurzaamheidsaspecten.	

Eten voor de winst

- 9 maximumscore 1**
voorbeeld van een juiste berekening:
 $36.000.000 / 16.800.000 = 2,1$ kilogram
- 10 maximumscore 1**
voorbeeld van een juiste uitleg:
De kans dat alle Nederlanders uit elke productgroep meer gaan consumeren is onmogelijk, omdat bijvoorbeeld:
- niet iedereen van kaas (appels of varkensvlees) houdt.
 - heel jonge kinderen geen kaas (appels of varkensvlees) eten.
 - sommige inwoners van Nederland geen varkensvlees (kaas) eten.
- 11 B**
- 12 maximumscore 1**
voorbeeld van een juiste uitleg:
Het aanbod (en de vraag) in de supermarkt blijft dan ongewijzigd (en er zal dan voor de consument weinig veranderen aan de prijs van appels en peren.)
- 13 A**
- 14 C**

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

15 maximumscore 2

voorbeeld van een juist voorbeeld:

- Tuinders en boeren gaan op scholen hun producten aanbieden (meerdere verkooppunten) 1
- voorbeelden van een juiste uitleg: 1
 - De afzet onder jongeren zal stijgen.
 - Door een ander consumptiegedrag onder jongeren zal de afzet in de toekomst toenemen.

De werkloosheid neemt toe

16 maximumscore 1

voorbeelden van een juist argument:

- Door de toenemende concurrentie op de arbeidsmarkt verwachten ze geen baan te vinden.
- Er zijn weinig vacatures, werklozen geven de hoop op om werk te vinden (ontmoedigingseffect).

17 maximumscore 1

voorbeelden van een juist argument:

- Tijdelijke contracten kunnen gemakkelijker niet worden verlengd.
- Oproepkrachten worden vooral opgeroepen op drukke tijden. Als het minder gaat met het bedrijf worden zij ontslagen of niet meer opgeroepen.
- Uitzendkrachten zijn qua loonkosten dure werknemers.

18 maximumscore 1

voorbeelden van een juiste reden:

Registratie bij het UWV:

- kan leiden tot een baan (en inkomen)
- is een voorwaarde voor een eventuele werkloosheidsuitkering

19 maximumscore 2

voorbeeld van een juiste berekening:

- $1.000.000 - 800.000 = 200.000$ 1
- $200.000 / 800.000 \times 100\% = 25\%$ 1

20 maximumscore 2

(1) IV

(2) 2009

- indien twee juist 2
- indien een juist 1
- indien geen juist 0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

21 maximumscore 1

voorbeelden van een juiste reden:

- Niet iedereen die werkloos wordt, heeft direct recht op een uitkering.
- Mogelijk liep in februari 2013 voor veel uitkeringsgerechtigden de termijn af waarin ze recht op de werkloosheidsuitkering hadden.

Wereldwinkel

22 C

23 maximumscore 2

voorbeeld van een juiste berekening:

- Oxfam: $0,03 \times \text{€} 2,19 = \text{€} 0,0657 = \text{€} 0,07$ 1
- Prijsverschil is $\text{€} 0,07 - \text{€} 0,01 = \text{€} 0,06$ 1

Opmerking

Afrondingsverschillen niet fout rekenen.

24 maximumscore 2

voorbeelden van juiste verklaringen:

- De prijzen van geïmporteerde buitenlandse producten in de EU worden door invoerrechten (relatief) hoger dan de prijzen van binnenlandse producten 1
- Protectionistische maatregelen worden genomen om de binnenlandse productie te beschermen tegen producten uit het buitenland 1

25 F

Zullen we het laten bezorgen?

26 maximumscore 1

voorbeeld van een juiste berekening:

$$\text{€} 27 \text{ miljoen} / 2,8 \times 100 = \text{€} 964.285.714$$

27 maximumscore 1

voorbeeld van een juiste uitleg:

Het is voor klanten eenvoudiger om keuzes te maken, bestellingen te plaatsen en te betalen bij maaltijdbezorgers.

28 maximumscore 1

voorbeeld van een juiste berekening:

$$\text{€} 50 - \text{€} 49 = \text{€} 1$$

$$\text{€} 1 / \text{€} 50 \times 100\% = 2\%$$

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

29 maximumscore 1

voorbeelden van een juiste verklaring:

- FijnVers.nl weet precies welke afzet verkocht kan worden, daardoor is er minder afval.
- FijnVers.nl heeft geen winkelpanden en minder (winkel)personeel.

Chocolade zonder nasmaak!

30 maximumscore 2

voorbeeld van een juiste berekening:

- 60% van 4 miljoen ton = 2,4 miljoen ton = 2.400 miljoen kilogram cacao 1
- $2.400.000.000 / 2.500.000 = 960$ kilo(gram) cacao per boer 1

31 maximumscore 1

voorbeeld van een juiste berekening:

$$€ 0,12 / € 2,50 \times 100\% = 4,8\%$$

32 maximumscore 2

- (1) vergroten
- (2) het aanbod
- (3) dalen

- indien drie juist 2
- indien twee juist 1
- indien één of geen juist 0

33 maximumscore 1

voorbeelden van een juist voordeel:

- De boeren hebben de zekerheid hun product voor langere tijd te kunnen afzetten.
- De boeren zijn verzekerd van inkomsten.
- De boeren zijn beter in staat te investeren in betere productiemethoden.

34 C

35 maximumscore 2

- (1) meer vraag naar
- (2) werknemers
- (3) te weinig

- indien drie juist 2
- indien twee juist 1
- indien één of geen juist 0

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinator in het programma WOLF.
Zend de gegevens uiterlijk op 28 juni naar Cito.

6 Bronvermeldingen

bron 1	CBS
bron 3	www.test-aankoop.be
bron 5	www.FijnVers.nl
bron 6 en 7	www.tonychocolonely.com